

Darba grupas sanāksmes protokols atbilstoši Iepirkumu uzraudzības biroja 2015.gada 27.maija rīkojumam Nr. 1-2/187 „Par iepirkumu pirmspārbaužu veikšanas, konstatēto problēmu risināšanas un pirmspārbaužu veikšanas metodikas aktualizēšanas darba grupu”

17.09.2015.
Nr.14

Sanāksmei iesūtītie jautājumi tiek saskaņoti rakstiskās procedūras veidā (saskaņots 13.10.2015.).

Sanāksmes mērķis: izskatīt ES fondu atbildīgo un sadarbības iestāžu, kā arī programmas apsaimniekotāju un aģentūru iesūtītos jautājumus par *Metodiku par iepirkumu pirmspārbaužu veikšanu atbildīgajām iestādēm un sadarbības iestādēm, Metodiku par iepirkumu pirmspārbaužu veikšanu programmas apsaimniekotājiem un aģentūrām, Metodiku par iepirkumu pirmspārbaužu veikšanu sadarbības iestādei Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda 2014.-2020.gada plānošanas periodā*, kā arī citus ar publiskajiem iepirkumiem saistītus jautājumus.

Protokolu sagatavoja IUB Kontroles departaments.

Nr.	Jautājums/ informācija	IUB skaidrojums
1.	VI Lūdzam sniegt viedokli/skaidrojumu, vai var uzskatīt par pamatotu iepirkuma nolikumā izvirzītu prasību par pretendenta pieredzi FIDIC līgumu īstenošanā, ja tas tiek vērtēts kā saimnieciski visizdevīgākā piedāvājuma kritērijs.	Saskaņā ar IUB iepriekš sniegto viedokli izvirzīt prasību pretendentam (kā kvalifikācijas prasību) par pieredzi FIDIC līgumu īstenošanā nav pamatoti, tomēr, ja pasūtītājs var pamatot šādas prasības nepieciešamību, to var izvirzīt konkrētam speciālistam, kas darbosies ar līguma noteikumiem. Savukārt, kas attiecas uz minētās prasības izmantošanu saimnieciski visizdevīgākā piedāvājuma noteikšanai, jāņem vērā EST sprieduma lietā C-601/13 ¹ nosacījumi (kas būtībā maina lietā C-532/06 ² pausto nostāju). Tiesa atzīst, ka publiskā iepirkuma līguma izpildes kvalitāte var būt atkarīga no personu, kurām uzticēta tā izpilde, profesionālās vērtības, ko veido viņu profesionālā pieredze un izglītība. Tāpat EST atzīst, ka minētais ir īpaši attiecināms uz gadījumiem, ja pakalpojumi, kas ir līguma

1 <http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=en&num=C-601/13>

2 <http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=en&num=C-532/06>

		<p>priekšmets, ir intelektuāla rakstura. Ņemot vērā minēto, IUB uzskata, ka, ja pasūtītājs var pamatot līguma priekšmeta intelektuālo raksturu (piemēram, būvuzraudzības līguma gadījumā, kura ietvaros speciālists pilda FIDIC inženiera funkcijas, kas ietver arī konsultācijas), attiecīgā speciālista vai speciālistu pieredzi FIDIC līgumu īstenošanā varētu noteikt kā saimnieciski visizdevīgākā piedāvājuma vērtēšanas kritēriju, tomēr minētais ir attiecināms vienīgi uz pretendenta speciālistiem, nevis uz pašu pretendentu.</p>
2.	<p>VI</p> <p>Ņemot vērā grozījumus Publisko iepirkumu likumā (PIL) un Sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju iepirkumu likumā (SPSIL), aktualizējies jautājums par pieeju potenciālo neatbilstību izvērtēšanai gadījumos, kad vienīgais pārkāpums līguma izpildē ir saistīts ar līguma garantiju neiesniegšanu. Vēršam uzmanību, ka saskaņā ar grozījumiem PIL 67.¹ pantā un SPSIL 60.¹ pantā gadījumos, kad līguma izmaiņu vērtība ir mazāka par 10% no sākotnējā līguma vērtības pakalpojumu un piegādes līgumu gadījumā un mazāka par 15% no sākotnējā līguma vērtības būvdarbu līgumu gadījumā, iepirkuma līguma vai vispārīgās vienošanās grozījumi ir pieļaujami neatkarīgi no tā, vai tie ir būtiski vai nebūtiski.</p> <p>Ņemot vērā minēto, lūdzam sniegt viedokli, vai gadījumos, ja vienīgais līguma pārkāpums ir saistīts ar bankas garantiju neiesniegšanu un pieprasīto garantiju apmērs nepārsniedz 10% no līguma vērtības pakalpojumu un piegādes līgumos un 15% no līguma vērtības būvdarbu līgumos, varētu tikt pieņemts lēmums, ka šādi grozījumi nav uzskatāmi par būtiskiem, līdz ar to neatbilstība nebūtu konstatējama.</p> <p>CFLA</p>	<p>Ņemot vērā PIL 67.¹ panta ceturtās daļas (kas savukārt pārņem Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2014/24/ES (2014. gada 26. februāris) par publisko iepirkumu un ar ko atceļ Direktīvu 2004/18/EK 72.panta otrās daļas regulējumu) mērķi, IUB uzskata, ka minētais regulējums par izmaiņu veikšanu nolūkā mainīt līguma vērtību nav attiecināms uz situācijām, kad līguma izpildītājs nepilda līgumā noteiktās dažāda rakstura saistības (t.sk. neiesniedz līguma izpildes nodrošinājumu - bankas garantiju), kas attiecīgi var mainīt ekonomisko līdzsvaru starp pusēm. Tāpat IUB uzskata, ka šādā gadījumā nebūtu iespējams atbilstoši noteikt izmaiņu vērtību, ņemot vērā to, ka šā regulējuma mērķis ir noteikt konkrētas <i>de minimis</i> robežvērtības (proti, 10 un 15%), kas tiešā veidā aprēķināmas no sākotnējās līguma vērtības.</p>

<p>Centrālā finanšu un līgumu aģentūra lūdz papildināt Iepirkumu uzraudzības biroja viedokli 2.jautājumā par līguma izmaiņām, kas saistītas ar līguma izpildes garantiju neiesniegšanu.</p> <p>IUB norāda, ka minētais regulējums par izmaiņu veikšanu nolūkā mainīt līguma vērtību nav attiecināms uz situācijām, kad līguma izpildītājs nepilda līgumā noteiktās dažāda rakstura saistības (t.sk. neiesniedz līguma izpildes nodrošinājumu - bankas garantiju), kas attiecīgi var mainīt ekonomisko līdzsvaru starp pusēm.</p> <p>Lūdzam IUB viedokli papildināt ar argumentiem, kas pamatotu - kāpēc PIL 67.¹ panta ceturtais daļas regulējums nav attiecināms uz situācijām, kad līguma izpildītājs nepilda līgumā noteiktās dažāda rakstura saistības.</p> <p>Papildus CFLA norāda, ka, kaut arī faktisko līguma grozījumu, kas saistīti ar garantijas neiesniegšanu, finansiālo ietekmi lielākoties nav iespējams precīzi aprēķināt, tomēr gadījumā, ja šī atkāpe no līguma noteikumiem ir vienīgais līguma grozījums un garantijas saistība ir noteikta 10% apmērā no līguma vērtības un saistību neizpildes gadījums nav iestājies, varētu pamatoti konstatēt, ka līguma izmaiņas vērtība ir mazāka par 10% no sākotnējā līguma vērtības, tādejādi saskaņā ar PIL 67.¹ panta ceturto daļu nebūtu jāvērtē, vai grozījumi ir būtiski vai nē, tai skaitā nebūtu jāvērtē, vai konstatējamās ekonomiskā līdzsvara izmaiņas.</p>	<p>Ņemot vērā, ka PIL 67.¹ panta pirmās daļas 3.punkta un ceturtais daļas regulējums izstrādāts, ievērojot Direktīvas 2014/24/ES 72.panta 2.punkta regulējumu, tā interpretācijā būtiska ir arī Direktīvas attiecīgo normu interpretācija, par ko pašlaik informācija nav pieejama, jo Eiropas Komisija šobrīd nav publicējusi skaidrojumus par attiecīgā punkta piemērošanu. Līdz ar to IUB viedoklis pamatots ar publisko iepirkumu principu ievērošanu, regulējuma sistēmisku tulkošanu kopsakarā ar citām publisko iepirkumu regulējošām normām, kā arī likumprojekta „Grozījumi Publisko iepirkumu likumā” (14.05.2015. likumam, kas stājās spēkā 04.06.2015.) anotācijā pausto likumdevēja mērķi.</p> <p>No likumprojekta anotācijas izriet, ka PIL 67.¹ panta grozījumu mērķis ir bijis veicināt efektīvu iepirkuma līgumu izpildes vadīšanu, veicot tajos nepieciešamos pielāgojumus, tai skaitā tādus, kas saistīti ar tehnoloģiju attīstības progresa rezultātā pieejamām jaunām tehnoloģijām un risinājumiem (kas kļuvuši pieejami līguma izpildes laikā), lai nodrošinātu sekmīgāku un ekonomiski pamatotāku līgumu izpildes rezultātu.</p> <p>IUB ieskatā iepirkuma līgumu nav pamata grozīt tikai tāpēc vien, ka PIL 67.¹ panta ceturtais daļa paredz šādu iespēju, bet līguma grozījumiem jābūt pamatotiem. IUB norāda, ka darbu nepieciešamība gan nebūtu tik šauri saprotama kā vērtējot papildu pakalpojumu vai papildu būvdarbu nepieciešamību, piemērojot PIL 63.panta ceturtais daļas 1.punktā paredzēto sarunu procedūru, jo PIL 67.¹ panta pirmās daļas 3.punkta regulējums pieļauj nevērtēt grozījumu būtiskumu. Taču jebkurā gadījumā ir izvērtējama grozījumu nepieciešamība, ņemot vērā ekonomisko pamatotību, efektivitāti, līguma kvalitātes uzlabošanu. Ņemot vērā minēto PIL grozījumu mērķi, IUB uzskata, ka nav pamata interpretācijai, saskaņā ar kuru PIL 67.¹ panta ceturtais daļa pieļautu neiesniegt līguma izpildes nodrošinājumu (pat ja garantijas saistība ir noteikta 10% apmērā no līguma vērtības un saistību neizpildes gadījums nav iestājies), jo šāda interpretācija pēc būtības ir pretēja PIL grozījumu mērķim.</p> <p>Attiecībā uz piemēru par garantijas neiesniegšanu jānorāda, ka faktiski pasūtītājs šinī gadījumā neveic grozījumus, tomēr šāda situācija zināmā mērā ir radusies pasūtītāja vainas dēļ, proti, pasūtītājs iepirkuma dokumentācijā nav paredzējis mehānismu, t.i., piedāvājuma nodrošinājuma sasaisti ar līguma nodrošinājumu. Ja</p>
--	---

		negatīvās sekas tādējādi nav iestājušās, proti, saistības tika izpildītas, IUB ieskatā konkrētā situācija nav kvalificējama kā būtisku līguma grozījumu gadījums.
3.	<p>IUB</p> <p>Saskaņā ar audita ziņojumu Nr.NOR/EEZ-IEP-15/5 un trūkumu novēršanas plānā norādīto ieteikumu IUB skaidrot šādus jautājumus:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. par iepirkumu pirmspārbaudžu veikšanas termiņiem un mērķiem (skat. 6.konstatējumu); 2. par pirmspārbaudžu plānu veidošanu, ja pirmspārbaudes tiek veiktas 100% apmērā (skat. 7.konstatējumu); 3. par iepirkumu pirmspārbaudžu veidiem un to izvēli (kad ir veicamas dokumentācijas un kad norises pirmspārbaudes) (skat. 13.1.konstatējumu); 4. par PIL 8.² panta 16.daļas 1.punkta (B daļas iepirkums) iepirkumu pārbaudēm (izmantojamās pārbaudes lapas un citi aspekti) (skat. 13.2.konstatējumu); 5. par IUB veikto pirmspārbaudžu apjomu (ieskaitot pirmspārbaudžu sadalījumu uz dokumentācijas un norises pārbaudēm) (skat. 14.konstatējumu). 	<ol style="list-style-type: none"> 1. RI audita laikā konstatēja, ka vairākas iestādes iepirkuma dokumentācijas pirmspārbaudes rezultātā sniedza atzinumu pēc piedāvājumu iesniegšanas termiņa. IUB vairākkārtīgi ir sniedzis savu viedokli (t.sk. 24.02.2015. metodikas sanāksmē), ka, ņemot vērā Ministru kabineta 2012.gada 9.oktobra noteikumu Nr.694 “Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta un Norvēģijas finanšu instrumenta 2009.-2014.gada perioda vadības noteikumi” (turpmāk – MK noteikumi), kā arī Metodikas par iepirkumu pirmspārbaudžu veikšanu programmas apsaimniekotājiem un aģentūrām (turpmāk – Metodika) regulējumu, iepirkuma dokumentācijas pārbaudes rezultātā konstatētās neatbilstības ir iespējams novērst vienīgi tad, ja prasības ir iespējams ar grozījumiem labot, t.i., ja nav iestāties piedāvājumu iesniegšanas termiņš; tādējādi iepirkuma dokumentācijas pirmspārbaude, kas ir veikta pēc piedāvājumu iesniegšanas termiņa, faktiski nesasniedz savu mērķi; attiecīgi atzinums par iepirkuma dokumentācijas pirmspārbaudi ir sniedzams līdz piedāvājumu iesniegšanas termiņa beigām; atbilstoši MK noteikumu un Metodikas regulējumam arī norises pirmspārbaudes ir veicamas līdz iepirkuma līguma noslēgšanai. IUB, veicot pārbaudes par iestāžu veiktajām pirmspārbaudēm, norāda uz attiecīgo neatbilstību. 2. Audita laikā tika konstatēta atšķirīga pieeja pirmspārbaudžu plāna veidošanā, proti, dažās iestādēs šādi plāni netiek veidoti, pamatojoties uz to, ka pārbaudes tiek veiktas 100%, savukārt citas iestādes, kaut arī pārbauda visus iepirkumus 100%, veido pirmspārbaudžu plānus. Saskaņā ar Metodikas 5.6.punktu, ja programmas apsaimniekotājs vai aģentūra neveido iepirkumu pirmspārbaudžu plānu un veic izlasi starp faktiski izsludinātajiem iepirkumiem, šādas izlases veikšanai iestāde nosaka termiņu (piemēram, vienu nedēļu), kurā apkopo faktiski izsludinātos

		<p>iepirkumus, attiecībā uz kuriem aprēķina risku vērtību pārbaudāmo iepirkumu noteikšanai, ja vien iestāde nelemj pārbaudīt visus attiecīgajā periodā izsludinātos iepirkumus. Attiecīgi no minētā Metodikas regulējuma ir secināms, ka pirmspārbaudu plāns var netikt veidots, ja programmas apsaimniekotājs vai aģentūra veic izlasi starp faktiski izsludinātajiem iepirkumiem vai arī pārbauda visus attiecīgajā periodā izsludinātos iepirkumus. Vienlaikus IUB norāda, ka Metodika neaizliedz pirmspārbaudu plāna veidošanu arī šādā gadījumā.</p> <p>3. Audīta laikā tika konstatēts, ka atsevišķos gadījumos tika veiktas iepirkuma procedūras norises pirmspārbaudes, neveicot šiem iepirkumiem pirms tam dokumentācijas pirmspārbaudes.</p> <p>IUB uzskata (tas ir norādīts arī iepriekš metodikas sanāksmēs), ka efektīvi norises pirmspārbaudi var veikt vienīgi gadījumā, ja pirms tam ir veikta attiecīgā iepirkuma dokumentācijas pirmspārbaude. Pretējā gadījumā, norises pirmspārbaudes laikā konstatējot neatbilstības iepirkuma dokumentācijā, tās vairs nav iespējams efektīvi novērst. Kaut arī saskaņā ar Metodikas 5.14.punktu programmas apsaimniekotājs vai aģentūra <i>var</i> lemt, ka iepirkuma procedūras norises pārbaudi veic tikai gadījumā, ja ir pārbaudīta iepirkuma dokumentācija (ar mērķi pārliecināties, ka novērsti pārkāpumi iepirkuma procedūras dokumentācijā), proti, tas nav noteikts kā pienākums, IUB tomēr iesaka iespēju robežās pirms norises pirmspārbaudes veikt arī konkrētā iepirkuma dokumentācijas pirmspārbaudi (attiecīgi ievērojot arī dokumentācijas pirmspārbaudes veikšanas termiņus).</p> <p>4. Audīta laikā tika konstatēts, ka iestāde nav veikusi PIL 8.² panta 16.daļas 1.punkta (B daļas iepirkums) iepirkuma pirmspārbaudi, ņemot vērā to, ka šos iepirkumus paredzēts pārbaudīt pie izdevumu pārbaudēm (pēcspārbaude). IUB norāda, ka PIL 8.² panta 16.daļas kārtībā veiktu iepirkumu dokumentācijas pirmspārbaudi var neveikt (tas skaidrots arī 18.05.2012. metodikas sanāksmē), ja konkrētajā gadījumā netiek izsludināts iepirkums un netiek sagatavots nolikums, kas būtu pieejams atklāti (PIL šādu iespēju paredz). Tomēr šādiem iepirkumiem ir iespējams veikt iepirkuma norises pirmspārbaudi, ņemot vērā to, ka tiem ir piemērojams pārējais 8.² panta</p>
--	--	--

		<p>regulējums (izņemot ceturto un piekto daļu). Attiecīgi norises pārbaudei ir izmantojams Metodikas 5.pielikums, kurā ir ietverts speciāls jautājums par iepirkuma atbilstību PIL 8.² panta 16.daļai. Savukārt tas, vai šāda norises pirmspārbaude ir obligāti veicama, ir atkarīgs gan no attiecīgās iestādes risku izvērtējuma rezultāta atbilstoši Metodikai, gan no tā, vai iestāde savā iekšējā kārtībā ir noteikusi, ka pirmspārbaudes tiek veiktas 100% apmērā.</p> <p>5. Saskaņā ar audita laikā konstatēto atsevišķas iestādes uzskata, ka IUB pārbauda visiem IUB kopā ietilpstošiem iepirkumiem gan dokumentāciju, gan norisi, līdz ar to IUB kopā esošie iepirkumi iestādēm vairāk nav jāpārbauda.</p> <p>IUB vērs uzmanību, ka tas pirmspārbaudes obligātās kopas iepirkumiem veic saskaņā ar Metodikas un IUB iekšējās kārtības regulējumu, proti, nodrošinot šādu iepirkumu 100% dokumentācijas pārbaudi, bet norises pārbaudi veicot izlases veidā. IUB norāda, ka MK noteikumu 58.punkts cita starpā nosaka, ka IUB veic šo noteikumu 54.punktā minēto iepirkumu pirmspārbaudes. Vienlaikus MK noteikumu 58.punktā nav konkrētizēts, kādas tieši pirmspārbaudes ir veicamas, proti, MK noteikumu 58.punktā nav ietverta atsauce uz MK noteikumu 57.1. un 57.2.apakšpunktu, saskaņā ar kuru regulējumu līdz iepirkuma līguma noslēgšanai programmas apsaimniekotājs, aģentūra vai IUB veic šādas projekta iepirkuma pirmspārbaudes: 1) iepirkuma dokumentācijas pārbaudi; 2) iepirkuma procedūras norises pārbaudi. Attiecīgi IUB, veicot pirmspārbaudi, visos gadījumos par pirmspārbaudes objektu izvēlas iepirkuma dokumentācijas pārbaudi; papildus lēmumu par iepirkuma procedūras norises pārbaudi var pieņemt šādos gadījumos: 1) ja attiecīgais programmas apsaimniekotājs vai aģentūra lūdz to veikt; 2) ja līdzfinansējuma saņēmēja darbības liecina par iespējamām normatīvo aktu pārkāpumiem iepirkuma procedūras norisē; 3) citos gadījumos, kad departaments par to pieņem lēmumu, attiecīgi dokumentējot pamatojumu (piemēram, MK noteikumu 54.punktā noteiktajos gadījumos).</p> <p>Attiecīgi IUB uzskata, ka, ja tas IUB kopā esošajiem iepirkumiem nav veicis iepirkuma norises pārbaudi, iestādes var veikt šo iepirkumu pārbaudes,</p>
--	--	--

		nepiemērojot MK noteikumu regulējumu (IUB un VI šādu viedokli ir arī iepriekš pauduši).
--	--	---